

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 12 januari 2016

10/2016

Lag om ändring av förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i förundersökningslagen (805/2011) 4 kap. 10 § 2 mom., 13 § 1—3 mom. och 15 § 3 mom.,
sådana de lyder, 4 kap. 10 § 2 mom. i lag 1145/2013, 13 § 1—3 mom. i lag 770/2013 och 15 § 3 mom. i lag 736/2015, samt
fogas till 3 kap. 1 § ett nytt 3 mom., till 4 kap. nya 18 och 19 §, till 7 kap. en ny 21 § och till 11 kap. en ny 9 a § som följer:

3 kap.

Allmänna bestämmelser om hur förundersökning ska genomföras

1 §

Registrering av anmälan om brott

En målsägande som har gjort en anmälan om brott ska få en skriftlig bekräftelse av anmälan, som innehåller de grundläggande uppgifterna om anmälan och om det brott eller den händelse som har anmälts.

4 kap.

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

10 §

Rätt att anlita biträde vid förundersökningen

Undersökningsledaren eller åklagaren ska göra framställning till domstolen om att ett rättegångsbiträde eller en stödperson ska förordnas för målsäganden, om det finns orsak till det enligt bestämmelserna i 2 kap. i lagen om rättegång i brottmål, och framställning om att en försvarare ska förordnas för den som är misstänkt för brott, om det finns orsak till det enligt 1 § 3 mom. i det kapitlet. Om målsäganden med stöd av 11 kap. 9 a § bedöms vara i behov av särskilt skydd eller om brottets beskaffenhet eller målsägandens personliga omständigheter annars förutsätter det, ska förundersökningsmyndigheten fråga målsä-

RP 66/2015
LaUB 4/2015
RSv 83/2015

Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU (32012L0029); EUT L 315, 14.11.2012, s. 57

10/2016

ganden om denne samtycker till att hans eller hennes kontaktuppgifter ges till en organisation som tillhandahåller stödtjänster för målsägande och, om målsäganden ger sitt samtycke, förmedla uppgifterna utan ogrundat dröjsmål.

— — — — —

13 §

Översättning av handlingar

Handlingar eller delar av handlingar som ingår i förundersökningsmaterialet och är väsentliga med tanke på saken ska inom skälig tid skriftligt översättas för en misstänkt till det i 12 § avsedda språk som den misstänkte använder, om översättningen behövs för att bevaka den misstänktes rättigheter. Till en målsägande ska det på målsägandens begäran inom skälig tid ges en skriftlig översättning till det i 12 § avsedda språk som målsäganden använder av handlingar eller delar av handlingar som ingår i förundersökningsmaterialet och är väsentliga med tanke på saken, om översättningen behövs för att bevaka målsägandens rättigheter, av en skriftlig bekräftelse som avses i 3 kap. 1 § 3 mom. samt av ett beslut som avses i 11 kap. 1 § om att en förundersökning inte görs, att den läggs ned eller att den avslutas utan att saken lämnas till åklagarens prövning eller av ett sammandrag av ett sådant beslut.

Med avvikelse från 1 mom. får handlingar eller delar av eller ett sammandrag av dem översättas muntligt för en part, om inte partens rättsskydd kräver att handlingarna översätts skriftligt.

Förundersökningsmyndigheten ska se till att en misstänkt får tillräcklig information om sin rätt till en översättning av handlingar och vid behov försäkra sig om huruvida den misstänkte vill ha en översättning av handlingar som avses i denna paragraf. Om en misstänkt avstår från sin rätt till en översättning av handlingar, behöver ingen översättning ges till den misstänkte.

— — — — —

15 §

Partsoffentlighet vid förundersökning

— — — — —

En part har inte den rätt som avses i 1 mom., om det är nödvändigt att avstå från att lämna ut uppgifterna för att skydda ett mycket viktigt allmänt eller enskilt intresse. En part har inte rätt att få information om uppgifter som avses i 11 § 2 mom. 6 a, 7 eller 7 a-punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

— — — — —

18 §

Underrättelse om målsägandens rättigheter

Förundersökningsmyndigheten ska utan ogrundat dröjsmål, i den omfattning det är behövligt i synnerhet med beaktande av omständigheter som hänför sig till målsägandens person och brottets natur, underrätta en målsägande om

- 1) de stödtjänster som står till buds,
- 2) rätten att under de förutsättningar som anges i 2 kap. i lagen om rättegång i brottmål få ett rättegångsbiträde eller en stödperson,
- 3) rätten att under de förutsättningar som anges i rättshjälpslagen få kostnadsfri rätts hjälp och kostnadsfritt biträde,
- 4) rätten till tolkning och till översättning av väsentliga handlingar på de villkor som anges i 13 § samt i 6 a kap 3 § i lagen om rättegång i brottmål,

5) rätten att framställa ett privaträttsligt anspråk i samband med åtalet samt om möjligheten till att åklagaren driver anspråket, om det finns förutsättningar för det enligt 3 kap. 9 § i lagen om rättegång i brottmål,

6) de medel som står till buds för att skydda målsäganden för ett hot mot hälsan eller säkerheten,

7) rätten att få information om ett beslut om att en förundersökning inte görs, att den läggs ned eller att den avslutas utan att saken lämnas till åklagarens prövning eller ett beslut om åtalseftergift,

8) rätten för en målsägande som kallats till domstol för utredningen av ärendet att få ersättning under de förutsättningar som anges i lagen om bestridande av bevisningskostnader med statens medel (666/1972),

9) rätten att få information om handläggningen av ärendet, om tiden och platsen för domstolshandläggningen och om domen i ett brottmål.

19 §

Underrättelse om rätten att få en anmälan om frigivning av en fånge eller en häktad

Om utredningen gäller våldtäkt, grov våldtäkt, tvingande till sexuell handling, sexuell utnyttjande, sexuell utnyttjande av barn, grovt sexuell utnyttjande av barn, dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter, grov misshandel, förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa, grovt hemfridsbrott, grovt frihetsberövande, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan, förberedelse till tagande av gisslan, olaga förföljelse, grovt rån eller förberedelse till grovt rån, eller försök till eller medverkan till ett sådant brott, ska förundersökningsmyndigheten utan ogrundat dröjsmål underrätta målsäganden om rätten att enligt 19 kap. 4 § 2 mom. i fängelselagen, 16 kap. 1 § 2 mom. i häktningsslagen och 16 kap. 2 § 2 mom. i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen få en anmälan om att en fånge eller en häktad har frigivits eller avlägsnat sig från fängelset eller någon annan förvaringslokal.

Om målsäganden vill få en anmälan enligt 1 mom., ska målsäganden underrätta förundersökningsmyndigheten eller åklagaren om detta. Målsäganden ska uppge behövliga kontaktuppgifter för att anmälan ska kunna lämnas. Förundersökningsmyndigheten eller åklagaren ska underrätta domstolen om målsägandens begäran.

7 kap.

Förhör

21 §

Förhör av en målsägande som behöver särskilt skydd

Om en målsägande behöver särskilt skydd i synnerhet med beaktande av målsägandens personliga omständigheter och brottets natur och detta inte avsevärt fördröjer handläggningen av målet eller medför andra olägenheter

1) ska förhöret av målsäganden hållas i lokaler som planerats för förhör av personer som behöver skydd,

2) ska alla förhören av målsäganden hållas av samma person eller personer, om målsäganden begär det, och

3) ska förhørsledaren i mål som gäller sexualbrott som avses i 20 kap. i strafflagen och i andra brottmål där målsäganden har ett motiverat behov av det på grund av brottets beskaffenhet vara en person av samma kön som målsäganden, om målsäganden begär det.

10/2016

11 kap.

Särskilda bestämmelser

9 a §

Personlig bedömning av målsäganden

Förundersökningsmyndigheten ska utan ogrundat dröjsmål pröva om målsäganden behöver särskilt skydd vid handläggningen av målet vid förundersökning eller rättegång och om det behövs åtgärder enligt 2 mom. Vid bedömningen ska myndigheten beakta i synnerhet målsägandens personliga omständigheter och brottets natur. När bedömningen görs ska målsägandens uppfattning om behovet av åtgärder beaktas.

Förundersökningsmyndigheten ska pröva om det för att skydda målsäganden är behövt att

- 1) hålla förhöret av målsäganden på det sätt som anges i 7 kap. 21 §,
- 2) spela in förhöret av målsäganden för att användas som bevis på det sätt som avses i 9 kap. 4 §,
- 3) höra målsäganden vid huvudförhandlingen skyddad på ett sådant sätt att han eller hon inte kan ses eller utan att svaranden är närvarande på det sätt som anges i 17 kap. 51 § i rättegångsbalken,
- 4) höra målsäganden vid huvudförhandlingen utan att han eller hon är personligen närvarande på det sätt som anges i 17 kap. 52 § i rättegångsbalken, eller
- 5) hålla muntlig förhandling i domstolen utan att allmänheten är närvarande på det sätt som anges i 15 § 6 punkten i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007).

Förundersökningsmyndigheten ska höra åklagaren om behovet av särskilt skydd och om behovet av de åtgärder som avses i 2 mom. 2—5 punkten, om målsägandens personliga omständigheter eller brottets natur kräver det.

Den bedömning som avses i denna paragraf ska göras på nytt, om de omständigheter som bedömningen vilat på förändras avsevärt. En bedömning kan göras på nytt också om det annars finns grundad anledning till det. Beslut om att göra en ny bedömning efter avslutad förundersökning fattas av åklagaren.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.

Helsingfors den 8 januari 2016

Republikens President

Sauli Niinistö

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström